

Arbråskolan

Plan mot kränkande behandling 2024/2025

Innehållsförteckning

1	Grunduppgifter	4
2	Förskolans och skolans uppdrag	5
	2.1 Barnen och elevernas delaktighet.....	5
	2.2 Vårdnadshavarnas delaktighet	5
	2.3 Personalens delaktighet	5
	2.4 Förankring av planen.....	5
3	Utvärdering	6
	3.1 Utvärdering av fjolårets plan.....	6
	3.1.1 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan.....	6
	3.2 Årets plan	11
4	Kartläggning	12
	4.1 Kartläggningsmetoder	12
	4.2 Områden som berörs av kartläggningen	12
	4.3 Hur personalen har involverats i kartläggningen	12
	4.4 Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen.....	12
	4.5 Resultat.....	12
	4.6 Analys	13
5	Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser.....	15
	5.1 Kommande utvecklingsinsatser	15
	5.1.1 Normer och värden	15
6	Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier	20
	6.1 Barn, elever och vårdnadshavare	20
	6.2 Personal anmäler kränkning.....	20
	6.3 Rutiner för när barn och elever kränker varandra	20
	6.3.1 Utred vad som hänt	20
	6.3.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna	21
	6.3.3 Följ upp och utvärdera	21
	6.3.4 Dokumentera.....	21

6.4 Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning	21
6.4.1 Utred vad som hänt	21
6.4.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna	22
6.4.3 Följ upp och utvärdera	22
6.4.4 Viktigt att dokumentera	22
7 Begrepp.....	23
7.1 Diskriminering	23
7.2 Direkt diskriminering	23
7.3 Indirekt diskriminering.....	23
8 Trakasserier och kränkande behandling	24
8.1 Trakasserier	24
8.2 Kränkande behandling	24
8.3 Sexuella trakasserier.....	24
9 Repressalier	25
10 Diskrimineringsgrunder.....	26
10.1 Kön.....	26
10.2 Könsidentitet eller könsuttryck	26
10.3 Etnisk tillhörighet.....	27
10.4 Religion eller annan trosuppfattning.....	27
10.5 Funktionsnedsättning	27
10.6 Sexuell läggning.....	28
10.7 Ålder	28

1 Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass och grundskola F–9

Ansvariga för planen

Rektor tillsammans med elevhälsan

Planen gäller från

2024-08-15

Planen gäller till och med

2025-08-14

Läsår

2024–2025

I enlighet med Skollagen (2010: 800), Diskrimineringslagen (2008:567) och Grundskoleförordningen (2006:1083) samt Läroplanerna 2011 (LGR 11, Lsär11) om förbud mot diskriminering och annan kränkande handling av barn och elever har Arbrå skola upprättat en *plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande handling*, Arbrå skolas elevhälsoplan.

Planen ska främja barns och elevers lika rättigheter, motverka diskriminering oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, socioekonomisk bakgrund eller sexuell läggning, Planen ska förebygga och motverka all annan kränkande handling.

Planen gäller utbildning och annan verksamhet som avses i Skollagen (2010: 800). Vårt arbete baseras också på FN:s konvention om barns rättigheter (som blev lag 2020-01-01) utifrån att alla barn har samma rättigheter och lika värde, att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet, att barn har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör dem samt att ingen får diskrimineras eller bestraffas. Skolan ska vidare hjälpa eleverna att utveckla respekt för såväl mänskliga rättigheter som vikten av likabehandling.

2 Förskolans och skolans uppdrag

Varje förskola och skola ska se till att varje verksamhet arbetar målinriktat mot kränkande behandling av barn och elever. Det innebär att varje förskola och skola ska

- Sätta in åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling
- Varje år upprätta en plan mot kränkande behandling
- Involvera barn och elever i det förebyggande arbetet, bland annat med att kartlägga tryggheten på förskolan och skolan för att ta fram planen
- Leva upp till handlingsplikten

2.1 Barnen och elevernas delaktighet

Eleverna är delaktiga i arbetet mot diskriminering och kränkande handling genom klassråd, elevråd, trygghetsgruppen ASTA och i det dagliga arbetet på skolan och i fritidshemmet. Under läsåret är värdegrundsarbetet ett stående inslag, både vid särskilda mentorsdagar och under den mentorstid som är schemalagd varje vecka.

Trygghet och studiero följs upp vid klassråd och elevråd, vid elevskyddsombudsmöten och trygghetsvandringar och med hjälp av elevenkäter under läsåret.

2.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Skolans arbete mot diskriminering och kränkande handling presenteras och diskuteras med vårdnadshavare i samband med föräldramöten och föräldraråd. Synpunkter från vårdnadshavare på skolans arbete mot diskriminering och kränkningar kan lämnas fortlöpande under läsåret.

2.3 Personalens delaktighet

Utifrån resultaten från elevenkäterna och utifrån olika händelser i den dagliga verksamheten, diskuteras planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande handling i skolans trygghetsgrupp ASTA och i arbetslagen. Vid skolans kvalitetsdagar i juni utvärderas föregående års insatser. Frågor som tas upp är hur insatserna fungerat, vilka insatser som ska fortsätta och vilka nya insatser som krävs.

Rektor, i samverkan med trygghetsgruppen ASTA, ansvarar för genomförande, dokumentation, uppföljning och analys av planen.

2.4 Förankring av planen

Planen förankras för elever, personal och föräldrar i olika forum beroende på målgrupp, till exempel vid klassråd, elevråd, mentorsträffar, arbetslagsmöten, arbetsplatsträffar, utvecklingssamtal, föräldramöten och föräldraråd.

3 Utvärdering

3.1 Utvärdering av fjolårets plan

Inför läsåret 2023–2024 togs utvecklingsområden och insatser fram för att stärka tryggheten och motverka kränkningar på skolan. Utvärdering av förra årets insatser gjordes i elevenkäter under vårterminen, kommunenkäten och av arbetslagen vid kvalitetsdagarna i juni.

3.1.1 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

UTVÄRDERING OCH ANALYS AV LÄSÅRET 2023–2024

Inför läsåret 2022–2023 togs följande utvecklingsområden fram för att stärka tryggheten och motverka kränkningar på skolan.

- Trygghet
- Studiero

Utvärderingen grundar sig på kommunens elev-, pedagogisk personals och vårdnadshavares enkät vt 2024, trygghetsvandring, statistik från Prorenata samt från skolpersonals utvärdering och analys av läsåret under junidagarna 2024. Några klasser har också sammanställt en utvärdering gällande normer och värden.

Årskurserna F–3

Lärares utvärdering och analys under junidagarna 2024.

Trygghet och studiero har varit prioriterade utvecklingsområden.

Målet var att skapa en lugn och trygg skolstart där varje elev blir sedd och upplever en hög grad av studiero och trygghet. Aktiviteten syftar till att både främja relationer mellan elever och personal samt att strukturera lektioner på ett sätt som stimulerar elevernas medvetenhet om förväntningar och ansvar i klassrummet.

Ökad studiero har observerats, särskilt i åk 3 och åk 2, där lokaler och klassindelning förändrats positivt.

Tryggheten har ökat och morgonuppstarten har fungerat bra. I enkäterna har resultaten visat förbättringar i flera klasser.

Morgonsamlingarna har skapat en trygg omgivning, och eleverna har blivit mer sedda.

Större lokaler och en tydlig lektionsstruktur har fungerat väl.

Årskurs 2 utvärdering/analys

Utvärderingen från eleverna fokuserade på att skapa och bibehålla arbetsro i klassrummet. Eleverna uppmanades att ge personliga förslag, vilket resulterade i en lista av olika strategier och åtaganden.

Många elever reflekterade över sitt individuella ansvar för att upprätthålla arbetsro. Det finns en medvetenhet om att individuella handlingar, som att

hålla tyst och fokusera, påverkar hela klassens arbetsmiljö. Flera elever ska försöka att inte störa på så sätt att det till stökighet, vilket tyder på att eleverna förstår hur kamratbeteende kan påverka koncentrationen.

Genom att sammanfatta allas förslag och arbeta med dem gemensamt, stärks känslan av kollektivt ansvar för klassens arbetsmiljö. Den pågående uppföljningen på klassråden möjliggör en kontinuerlig dialog och utveckling av strategier, vilket kan leda till ökad ansvarskänsla bland eleverna.

Den tydliga strukturen att ha veckovisa uppföljningar kring arbetsron skapar en plattform för att både sätta mål och mäta framsteg. Detta kan leda till ökad motivation och engagemang bland eleverna.

Kommunens elevenkät vt 2024

Elevsvar

Eleverna i årskurs 3 upplever en bra studiero och bättre studiero än förra läsåret. I förskoleklass anser eleverna att de har en mycket bra studiero. För eleverna i årskurserna 1 och 2 visar indexet på en sämre studiero.

I alla 4 årskurserna anser eleverna att tryggheten på skolan är bra eller mycket bra. Detta gäller även skolans arbete med att förhindra kränkningar.

Vårdnadshavare, F-9

Det var 44% av vårdnadshavarna som svarat på enkäten. De anser att studieron blivit sämre än förra läsåret. Tryggheten är ok, även den är sämre än förra läsåret.

Personal, F-9

Det var 76% av personalen som svarade. De anser att studieron och tryggheten är ok på skolan och att de är bra på arbetet med att förhindra kränkningar.

Trygghetsvandring

F-3 har i klass berättat för skolkurator om otrygga platser och fått möjlighet att informera lärare efteråt.

Toaletterna känns otrygga i "vita huset" då låsen krånglar. Det finns även en osäkerhet för andra elever då de exempelvis leker på snöhögen. Årskurs 3 upplevde att det var trångt i kapprummet och att det ofta blir bråk och knuffar då de väntar på att få gå in i klassrummet.

Under läsåret har dörrar och lås bytts på toaletterna. För att lösa problemet i kapprummet har lärarna öppnat dörrarna så att eleverna kan gå in i klassrummet då de kommer från rast och behöver inte vänta utanför klassrummet.

Anmälda kränkningar i Prorenata, F-9

Under detta läsår har det skett färre anmälningar om kränkande behandling än tidigare läsår, 43 jämfört med 51 anmälningar 2023-2024. Ett fåtal av dessa har bedömts som att kränkning har skett.

Årskurserna 4–6

Lärares utvärdering och analys under junidagarna 2024.

Trygghet och studiero har varit prioriterade utvecklingsområden.

Mentorstiden uppskattades i klass 5 för att hantera ”saker på hjärtat”. Klass 6 har haft mindre engagemang vid dessa tillfällen.

Tydliga strukturer har fungerat bättre i klass 4 och 6, medan klass 5 har haft mer utmaningar på grund av större elevantal.

Det har saknats tid att göra uppföljningar på varför rutinerna inte fungerat som tänkt.

Kommunens elevenkät vt 2024

Elevsvar

Eleverna i årskurserna 4 och 6 upplever en ökad studiero och bättre studiero än förra läsåret. I årskurs 5 anser eleverna att de har en sämre studiero detta läsår.

I alla 3 årskurserna anser eleverna att tryggheten på skolan är bra eller mycket bra. Då det gäller skolans arbete med att förhindra kränkningar anser eleverna att det är öka men något sämre än föregående läsår.

Vårdnadshavare F–9

Det var 44% av vårdnadshavarna som svarat på enkäten. De anser att studieron blivit sämre än förra läsåret. Tryggheten är öka men även den är sämre än förra läsåret.

Personal F–9

Det var 76% av personalen som svarade. De anser att studieron och tryggheten är öka på skolan och att de är bra på arbetet med att förhindra kränkningar.

Trygghetsvandring

Lärare har tillfrågat eleverna i årskurserna 4 och 6. Skolkurator har pratat med eleverna i årskurs 5. Det som upplevs otryggt är där högstadiееleverna håller till samt taxitorpet där många hänger.

Anmälda kränkningar i Prorenata, F-9

Under detta läsår har det skett färre anmälningar om kränkande behandling än tidigare läsår, 43 jämfört med 51 anmälningar 2023–2024. Ett fåtal av dessa har bedömts som att kränkning har skett.

Övrigt

I årskurs 5 har elevhälsan bedrivit från ”kaos till ordning” samt att skolkurator haft kill- och tjejsnack under vårterminen.

Årskurserna 7–9

Lärares utvärdering och analys under junidagarna 2024.

Trygghet och studiero har varit prioriterade utvecklingsområden.

Den schemalagda mentorstiden har varit effektiv för att fånga upp elevernas behov och situationer samt att uppmärksamma elevers välmående. Flera vuxna i korridorerna, bland annat av elevcoacherna under höstterminen, har bidragit till tryggheten.

Syftet med individanpassad studiero är relevant, men det har inte kunnat genomföras optimalt. Då skolan haft en hög personalfrånvaro har detta in-
neburit att det inte kunnat implementeras fullt ut.

Årskurs 7 och 9 utvärdering/analys

Åk 7

Det finns en blandning av upplevelser gällande studiero. Många anser att det är för stökigt för att kunna koncentrera sig. Eleverna antyder behov av strik-
tare regler och mer kontroll från lärarna.

Eleverna känner sig generellt trygga men nämner problem med yngre ele-
vers beteende. En del elever kan känna sig osäkra beroende på vissa äldre
elevers beteenden.

Det har framkommit att lärarna har begränsad insyn i vad som händer under
raster, vilket gör det svårt att förhindra kränkningar. Eleverna önskar mer
närvarande vuxna under raster för att säkerställa trygghet.

Det är viktigt att skolan arbetar med dessa områden för att bidra till en posi-
tiv och inkluderande skolmiljö som främjar elevernas lärande och välbefin-
nande.

Åk 9

Sammanfattningsvis visar elevernas feedback på en stark önskan om mer
engagerande och anpassad undervisning, bättre stöd och feedback samt en
bättre kommunikation i skolan.

Kommunens elevenkät VT 2024

Elevsvar

Eleverna i årskurser 7 upplever en ok studiero och bättre studiero än förra
läsåret. I årskurserna 8 och 9 är studieron ok och utan någon större föränd-
ring från föregående läsår.

I alla 3 årskurserna anser eleverna att tryggheten på skolan är bra eller
mycket bra. Då det gäller skolans arbete med att förhindra kränkningar anser
eleverna att skolan inte är så bra på detta. Indexet är lägre än föregående
läsår.

Vårdnadshavare F-9

Det var 44% av vårdnadshavarna som svarat på enkäten. De anser att studi-
eron blivit sämre än förra läsåret. Tryggheten är ok men även den är sämre
än förra läsåret.

Personal F-9

Det var 76% av personalen som svarade. De anser att studieron och trygg-
heten är ok på skolan och att de är bra på arbetet med att förhindra kränk-

ningar.

Trygghetsvandring

Eleverna i årskurserna 7 och 8 nämnde inga otrygga platser eller situationer. Årskurs 9 berättade om taxitorpet där yngre elever kastar snöboll på människor och epatraktorer. De berättade även att det kändes obekvämt att vara naken inför andra då de ska duscha.

Anmälda kränkningar i Prorenata, F-9

Under detta läsår har det skett färre anmälningar om kränkande behandling än tidigare läsår, 43 jämfört med 51 anmälningar 2023–2024. Ett fåtal av dessa har bedömts som att kränkning har skett.

Sammanfattning av ”utvärdering och analys av läsåret 2023–2024”

Utvecklingsområden:

Inför läsåret 2023–2024 identifierades två huvudområden för utveckling: trygghet och studiero. Utvärderingen baseras på enkäter från elever, personal och vårdnadshavare samt trygghetsvandringar och analyser genomförda av skolpersonal under juni 2024.

Årskurserna F-3

Fokus har legat på att skapa en lugn och trygg skolstart. Lokaler och klassindelningar har förändrats vilket har lett till en ökad studiero, särskilt i årskurs 2 och 3.

Trevliga morgonsamlingar har bidragit till trygghet och elever känner sig mer sedda. Elever i årskurs 2 har visat på medvetenhet om sitt ansvar för klassens arbetsro.

Elever i årskurs 3 rapporterar högre studiero än föregående läsår. Tryggheten bedöms vara bra i samtliga årskurser.

Årskurserna 4-6

Det finns skillnader i upplevelsen av studieron mellan klasser. Klass 5 står inför utmaningar på grund av större elevantal. Elever i årskurs 4 och 6 rapporterar en förbättrad studiero, men klass 5 har upplevt sämre studiero detta läsår.

Generellt en positiv upplevelse av trygghet, dock något sämre än föregående läsår.

Årskurserna 7-9

Schemalagd mentorstid har varit effektiv men påverkas av hög personalfrånvaro. Eleverna har delade meningar om studieron, med önskemål om tydligare regler.

Årskurs 7 upplever att det ofta uppstår stökiga situationer. Elever önskar fler vuxna på raster för att öka tryggheten. Årskurs 9 kräver mer anpassad undervisning och bättre kommunikation.

Elever i årskurserna 7–9 känner sig trygga, men upplever att skolans arbete mot kränkningar behöver förbättras.

Övriga observationer

Resultat från enkäter visar att både vårdnadshavare och personal upplever en minskning av studieron. Tryggheten anses vara okej men sämre än föregående år.

Under trygghetsvandring har elever informerat om otrygga situationer, i vissa miljöer. Skolan har åtgärdat del av dessa, bland annat byten av toalett-lås.

Det har skett en minskning av rapporterade kränkningar jämfört med föregående år.

Slutsats

Övergripande visar resultaten på förbättringar inom trygghet och studiero, men det finns fortsatt behov av utmaningar som varierar i olika klasser och att stärka skolans arbete mot kränkningar ytterligare. Dialog och uppföljning mellan elever, personal och vårdnadshavare är viktigt för fortsatt utveckling.

3.2 Årets plan

Årets plan utvärderas senast 2025-08-15.

Beskrivning av hur årets plan ska utvärderas

Utvärdering av årets plan kommer att ske genom

- Elevenkäter,
- trygghetsvandringar tillsammans med trygghetsgruppen ASTA,
- uppföljning i elevråd och föräldraråd,
- uppföljning av personal vid kvalitetsdagar,
- genomgång och analys av kränkings- och diskrimineringsärenden,
- genomgång och analys av elevers frånvaro,
- utvecklingssamtal.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor tillsammans med trygghetsgruppen ASTA ansvarar för uppföljning och utvärdering av årets plan.

4 Kartläggning

4.1 Kartläggningsmetoder

Kartläggningen grundar sig på kommunens elevenkät, pedagogisk personals och vårdnadshavares enkät VT 2024 samt "lägeskollen", trygghetsvandring och statistik från Prorenata.

4.2 Områden som berörs av kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Trygghet, diskriminering och kränkande handling, studiero, ordningsregler, grundläggande värden på skolan.

4.3 Hur personalen har involverats i kartläggningen

Via konferensschemat samt studiedagar.

4.4 Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Elevernas delaktighet

Eleverna är delaktiga i arbetet mot diskriminering och kränkande handling genom klassråd, elevråd, trygghetsgruppen ASTA och i det dagliga arbetet på skolan och i fritidshemmet. Under läsåret är värdegrundsarbetet ett stående inslag, både vid särskilda mentorsdagar och under den mentorstid som är schemalagd till varje dag.

Tryggheten och studiero följs upp vid klassråd och elevråd, vid elevskyddsombudsmöten och trygghetsvandringar och med hjälp av elevenkäter under läsåret.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Skolans arbete mot diskriminering och kränkande handling presenteras och diskuteras med vårdnadshavare i samband med föräldramöten och föräldraråd. Synpunkter från vårdnadshavare på skolans arbete mot diskriminering och kränkningar kan lämnas fortlöpande under läsåret.

4.5 Resultat

Årskurserna F-3

- Förbättrad studiero observerades i årskurserna 2 och 3, vilket kopplas till förändringar i lokaler och klassindelningar.
- Morgonsamlingar bidrog till ökad trygghet och gjorde att elever kände sig sedda.

- Elever i årskurs 2 visade en god medvetenhet om sitt ansvar för klassens arbetsro, och årskurs 3 rapporterade högre studiero jämfört med föregående läsår.
- Tryggheten bedöms vara bra i samtliga årskurser.

Årskurserna 4–6

- Elever i årskurs 4 och 6 upplevde en förbättrad studiero, medan årskurs 5 rapporterade en försämring på grund av större elevantal.
- Tryggheten var generellt positiv men något lägre jämfört med föregående läsår.

Årskurserna 7–9

- Mentorstid har varit effektiv för att fånga upp elevers behov, men hög personalfrånvaro begränsade implementeringen av individanpassad studiero.
- Årskurs 7 efterfrågade tydligare regler och fler närvarande vuxna på raster.
- Årskurs 9 lyfte behovet av mer engagerande undervisning, bättre stöd och förbättrad kommunikation.
- Tryggheten var god i alla tre årskurser, men skolans arbete mot kränkningar bedömdes som mindre effektivt än tidigare.

Övrigt

- Elevsvaren visade en övergripande ökning av trygghet men en försämring av studieron jämfört med föregående år.
- Vårdnadshavare och personal rapporterade att tryggheten och studieron var okej men sämre än tidigare.
- Färre anmälningar om kränkande behandling (43 jämfört med 51 föregående år), med endast ett fåtal bedömda som faktiska kränkningar.

4.6 Analys

Positiva aspekter

- Morgonsamlingar i F-3 skapade en strukturerad och trygg start på dagen, vilket bidrog till förbättrad studiero.
- Förändringar i lokaler och klassindelningar i de yngre åldrarna visade på konkreta förbättringar för elevernas lärmiljö.
- Insatser som mentorstid och individuell uppföljning i 7–9 fungerade väl för att fånga upp elevers behov och skapa trygghet.
- Minskningen av anmälda kränkningar kan tyda på förbättrat arbete med att skapa en respektfull skolmiljö.

Utmaningar

- Större elevantal i årskurs 5 skapade svårigheter att upprätthålla studieron. Det visar på behovet av resurser för att hantera stora grupper.
- Hög personalfrånvaro påverkar både implementeringen av individanpassad studiero och kontinuiteten i trygghetsarbetet.
- Elever i de högre årskurserna rapporterade att skolans arbete mot kränkningar behöver stärkas, vilket pekar på behovet av riktade insatser mot specifika problemområden.

Förbättringsområden

1. Utöka arbetet med att tydliggöra förväntningar och regler för studiero i samtliga årskurser.
2. Stärka resurser för att hantera stora grupper, särskilt i årskurs 5, för att säkerställa både studiero och trygghet.
3. Öka vuxennärvaron på raster och i korridorer för att hantera otrygga situationer.
4. Förbättra kommunikationen med vårdnadshavare för att skapa en gemensam förståelse och engagemang för skolans trygghets- och studierofrämjande arbete.
5. Utveckla skolans arbete mot kränkningar genom utbildning och implementering av systematiska strategier för både förebyggande och uppföljande åtgärder.

Sammanfattning

Resultaten från läsåret 2022–2023 visar att många positiva förändringar har skett, särskilt i de yngre årskurserna. Samtidigt kvarstår betydande utmaningar, särskilt i arbetet med att stärka studieron i högre årskurser och skapa mer effektiva rutiner mot kränkningar. Fortsatt fokus på uppföljning och dialog mellan elever, personal och vårdnadshavare är avgörande för att bygga vidare på framgångarna och adressera de områden som behöver förbättras.

5 Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser

5.1 Kommande utvecklingsinsatser

5.1.1 Normer och värden

Utifrån utvärdering, kartläggning och analys av läsåret 2023–2024 kommer Arbrå skolas utvecklingsområde vara att eleven ska *veta vad som krävs*.

Anledning till detta område är då det efterfrågas av både elever och vårdnadshavare. Målet är också att detta område involverar andra områden som exempelvis, trygghet, studiero, delaktighet och ett bra socialt samspel.

F–3

Planerade insatser/aktiviteter

1. Tydliggörande av lärandemål för varje moment under lektion både socialt och kunskapsmässigt.
2. Genomförande av utvecklingssamtal med elever och vårdnadshavare.
3. Hålla ett föräldramöte för att informera om mål och arbetsområden.

Syftet med insatsen/aktiviteten

- Att varje elev ska bli medveten om vad som krävs av dem för att ta ansvar för sin utveckling i linje med läroplanerna, utifrån individuella förutsättningar.
- Att eleverna tar ansvar för och visar omtanke om sin och klassens lärmiljö, inklusive arbetsmiljö och studiero.
- Denna struktur säkerställer att vi har en tydlig plan för att främja elevers lärande och ansvarstagande, samt ger en plattform för kontinuerlig uppföljning och utvärdering av insatserna.
- Denna handlingsplan syftar till att skapa en mer strukturerad och trygg undervisningsmiljö där elever och föräldrar är väl informerade och delaktiga i lärandet. Vi tror att tydlighet och kommunikation är nycklarna till att förbättra elevernas lärande och deras förmåga att nå sina mål.

Genomförande

- Genom att lyfta fram dagens olika lärandemål i varje ämne under schemagenomgång.
- Utveckla lärandemålet muntligt/skriftligt vid lektionsstart.
- Träna sociala beteenden som främjar lärandet både individuellt och på gruppnivå.
- Under utvecklingssamtalet låter vi vårdnadshavare och elev formulera 1–3 lärandemål som eleven ska arbeta med under terminen. Dessa lärandemål lamineras och sätts upp vid elevens bänk.

- Vid föräldramötet informerar vi om det långsiktiga målet i åk 3, arbetsområden i alla ämnen och kortsiktiga mål för varje årskurs.

Årskurs 4–6

Planerade insatser/aktiviteter

1. Inledande genomgång av arbetsområden
2. Kommunikation med vårdnadshavare
3. Lektionsstart med fokus på vad, hur och varför
4. Elevinflytande

Syfte med insatserna/aktiviteterna

- Öka elevernas trygghet och klarhet i vad de ska kunna och göra.
- Förbättra kommunikationen mellan skolan och hemmet, vilket ska leda till en mer engagerad hemmasupport.
- Minska antal frågor under lektionstid genom att skapa en klar struktur för varje lektion.

Genomförande

- Varje lärare ansvarar för att förbereda och genomföra veckovisa läxor och insatser i enlighet med denna plan.
- Tydlig information och material ska finnas synligt i klassrummet.
- Regelbundna avstämningar och diskussioner inleds för att fånga upp elevernas åsikter och upplevelser av lärandeprocessen.
- Varje arbetsområde inleds med en gemensam genomgång där vi specificerar vad som ska läras, hur vi ska lära oss och varför ämnet är relevant.
- Information om innehållet och målen skickas ut via Unikum för att involvera hemmet i barnens läroprocess.
- Varje lektion inleds med en tydlig struktur där vi går igenom dagens innehåll och mål, vilket ger eleverna möjlighet att ställa frågor.
- Efter genomgången av vad som ska läras ges exempel på färdiga texter eller arbete för att ge eleverna möjligheter att påverka sitt eget lärande och insatsnivå. exempel på betygskriterier, sätts upp i klassrummet.

Årskurs 7–9

Planerade insatser/aktiviteter

1. Tydlig kommunikation av kunskapskraven för eleverna i olika ämnen.
2. Använda konkreta exempel på uppgifter kopplade till olika betygsnivåer.
3. Enkäter för att ge eleverna feedback på deras skolarbete.

4. Utvecklingssamtal som fokuserar på elevens mående och lärande, där även andra lärare deltar.

Syfte med insatsen/aktiviteten

- Öka elevernas medvetenhet om vad som krävs i skolämnena och öka deras egen insikt om sina kunskapsnivåer.
- Främja elevernas förmåga att jämföra sina prestationer med exempel och aktivt söka feedback.
- Stärka kommunikation och stöd med elev och vårdnadshavare genom utvecklingssamtal.

Genomförande

- Genomföra enkäter och dialoger med elever för att få feedback och insikter.
- Integrera samtal med olika undervisande lärare under utvecklingssamtal för en bredare perspektiv på elevens lärande.

Uppföljning och utvärderingen av skolans insatser/aktiviteter, åk F–9

Tidsram för utvärdering

- Utvärderingen kommer att genomföras under höstterminen 2024, planerat till vecka 44 och vecka 50.
- Under vårterminen mars/april samt under junidagarna

Metoder för uppföljning och utvärdering

- Under höstterminen, v 42 och v 49, kommer eleverna få svara på enkäter, som genomförs av trygghetsgruppen ASTA. Resultatet ska analyseras och diskuteras under klass- och elevråd.
- Under vårterminen kommer trygghetsgruppen ASTA genomföra 1 enkät samt genom kommunens elevenkät.
- Resultaten kommer att bearbetas av arbetslaget gemensamt.
- Lärarna kommer att analysera enkätsvaren och diskutera dessa under morgonmöten, med fokus på att löpande kunna justera insatser utifrån elevernas behov och önskemål.
- Mer övergripande utvärdering sker i junidagarna 2025.

Målet med utvärderingen är att kontinuerligt förbättra undervisningen och stödet för elevernas lärande, baserat på de insikter som erhålls genom utvärderingar och elevfeedback. Utvärderingen av insatserna innefattar även att mäta elevernas medvetenhet om kunskapskraven och deras efterfrågan på feedback.

ÖVRIGA AKTIVITETER/INSATSER

Insatser nedan är pågående och kommer att fortsätta detta läsår.

För att öka tryggheten:

- Anpassningar i klassrummet och värdegrundsarbete
- Tillsammans med eleverna ta fram trygghetsregler som gäller gruppen.
- ”Trygg uppstart” med syfte att de elever som känner lite extra oro inför skolstart ska tryggas upp samt för att ha en bra kontakt med vårdnadshavare från skolstart.
- Camp Näset, åk 7.
- Uppstartsdagen, åk 7–9, på Fagernäs.
- Ökad vuxennärvaro i café och uppehållsrum.
- Rastaktiviteter.

För att öka studieron:

- Klasserna delas så ofta det finns möjlighet.
- Mobilfri skoldag för att minska distraktionerna under lektionerna och för att inte riskera att bli filmade/inspelade under lektioner eller raster.

För att minska konflikter och kränkande behandling:

- Tydliga rutiner vid kränkning och reda ut saker när det händer.
- Kurator har återkommande enskilda samtal med de elever som är återkommande i kränkningsärenden.
- Förtydliga vad en kränkning är och pratar om det återkommande.
- Fritids har rastaktiviteter för åk 0–6.
- Rastvärdsschemat uppdateras så det finns vuxna med då eleverna har rast.
- Kontinuerliga samtal med eleverna om hur vi ska bemöta varandra, ex på mentorstiden.
- Mobilfria skoldagar för att minska risken för kränkande handling via sociala medier.

Prioriterat mål	Aktiviteter	Slutdatum	Ansvarig	Typ av åtgärd
Veta vad som krävs	F–3 – Tydliggörande av lärandemål	2025-08-21	Daniel Johansson	Främjande & förebyggande åtgärd
	4–6 – Lektionsstart med fokus på vad, hur och	2025-08-21	Daniel Johansson	Främjande & förebyggande åtgärd

Prioriterat mål	Aktiviteter	Slutdatum	Ansvarig	Typ av åtgärd
	varför			
	7-9 – Använda konkreta exempel på uppgifter kopplade till olika betygsnivåer	2025-08-14	Daniel Johansson	Främjande & förebyggande åtgärd

6 Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier

Enligt Skollagen ska personalen **anmäla** till rektorn om de får veta att barn/elev känt sig kränkt. Rektorn ska i sin tur anmäla uppgifterna vidare till huvudmannen. Skyldigheten gäller inte bara vid upprepade kränkningar, utan även vid enstaka händelser. Ingen värdering av allvaret i händelsen ska göras före anmälan. Uppgifterna som anmäls ska **utredas**. En utredning ska inledas så snart någon som arbetar på förskola/skola får veta att en elev känt sig kränkt. Med utredningen som utgångspunkt ska **åtgärder** vidtas som får eventuella konstaterade kränkningar att varaktigt upphöra.

6.1 Barn, elever och vårdnadshavare

Anmälan

- Den som bevittnar eller den som får kännedom om att en elev blir utsatt för kränkande handling, diskriminering eller trakasserier i samband med verksamheten ingriper och stoppar händelsen.
- Anmälan ska ske snarast, helst samma dag, i Prorenata.
- Anmälaren informerar elevens mentor och elevens vårdnadshavare.
- Anmälaren har samtal med berörda elever om vad som hänt och om orsaken till det inträffade. Dokumentationen skrivs direkt i anmälan.

Elev på skolan berättar vad som har hänt till en vuxen som sedan följer rutinen.

Vårdnadshavare kontaktar skolan som sedan följer rutinen.

6.2 Personal anmäler kränkning

Personalen anmäler händelsen snarast (helst samma dag) i Prorenata. Rektor och huvudman får då meddelande om att anmälan gjorts.

6.3 Rutiner för när barn och elever kränker varandra

6.3.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska rektor (eller den rektor utser) starta en utredning. Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare

- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskild kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.3.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om ett barn eller en elev har blivit utsatt för kränkande behandling är huvudmannen skyldig att snabbt vidta åtgärder. De ska leda till att kränkningarna upphör helt. Vilka åtgärder som behövs beror på vad utredningen visar.

Tänkbara åtgärder kan vara att

- samtala med barn, elever och eventuellt vårdnadshavare
- hålla ökad uppsikt, särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda
- tilldela en assistent eller en resursperson för den eller de som kränker
- se över gruppindelningar och schemaläggning
- göra insatser med hjälp av kurator och psykolog
- genomföra disciplinära åtgärder enligt skollagen respektive de arbetsrättsliga reglerna.

6.3.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomförs nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.3.4 Dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer generella insatser.

6.4 Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning

6.4.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska utredningen genomföras av person utsedd av skolchef.

Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskilt kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.4.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om personal har utsatt ett barn eller en elev för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska närmsta chef besluta om åtgärder mot denne. Beslut om arbetsrättsliga åtgärder ska alltid konsulteras med HR-avdelningen. I sådana ärenden ska skolchef informeras.

6.4.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomför nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.4.4 Viktigt att dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer omfattande generella insatser.

7 Begrepp

7.1 Diskriminering

Diskriminering är när förskola/skola på osakliga grunder behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

7.2 Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

7.3 Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan förskola/skola indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

8 Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

8.1 Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

8.2 Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

8.3 Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens/elevernas lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

9 Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

10 Diskrimineringsgrunder

10.1 Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet av pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst (sexuella trakasserier)

10.2 Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. (trakasserier)

10.3 Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. (diskriminering)

10.4 Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. (diskriminering)

10.5 Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]
- Patrik som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta stilla. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!". (diskriminering och trakasserier)

10.6 Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storsyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. (trakasserier)
- På skolan anordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. (diskriminering)

10.7 Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men det fortsätter i alla fall. (trakasserier)